

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) - Avd.
Reguleringsmyndigheten for energi - RME

Saksbeh./tlf.nr.: Torkil Bårdsgjerde/93486152
Deres ref./Deres dato: /

Postboks 5091
0301 OSLO

Vår ref.: 22/00701-10
Vår dato: 30.11.2023

Svar - Statnetts videre håndtering av vanlig forbruk

Statnett viser til RMEs revisjon av Statnett 19.oktober 2022, revisjonsrapport av 21. mars 2023 og videre dialog mellom RME og Statnett.

Statnett svarte den 31. mai 2023 at Statnett har oppdatert tilknytningsprosessen, og behandler alt forbruk over 1 MW likt. Vi har jobbet videre med å definere nye kriterier for vanlig forbruk og ønsker med dette brevet å informere RME om definisjonen Statnett vil bruke fremover.

Vi vurderer at dagens definisjon er for snever og endrer vår praksis. I henhold til våre nye kriterier, vil vi anse tilknytninger på opptil 5 MW og med en energigrense opp til 20 GWh/år som vanlig forbruk.

Statnetts juridiske vurdering

Tilknytningsplikten reguleres i NEM forskriften kapittel 3 og § 4-6 samt den generelle nøytralitetsplikten i § 4-14. Nøytralitetsplikten må forstås som et forbud mot usaklig forskjellsbehandling. I utgangspunktet skal aktørene få tilknytning etter rekkefølge, men nettselskapene skal ha mulighet for å holde av kapasitet i en periode. Dersom etterspørselen overstiger kapasiteten i nettet, er nettselskapenes adgang til å prioritere enkeltkunder begrenset og forutsetter saklig grunn.

RME har uttalt at det er saklig grunn til å holde av kapasitet til vanlige strømkunder.¹ Vi oppfatter ikke RMEs uttalelse som en uttømmende regulering av hva som kan anses å være en saklig grunn.

I formålet i NEM § 1-1 og energiloven § 1-2 står det at overføring og fordeling av elektrisk energi skal skje på en samfunnsmessig rasjonell måte og at det skal tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt. Saklig grunn må vurderes innenfor disse rammene

Vår nye definisjon krever lite bruk av skjønn og er romslig nok til at den omfatter de fleste nødvendige samfunnsfunksjoner. Den vil også dekke næringsvirksomhet med begrenset effektuttak. Definisjonen er næringsnøytral og vil ikke forsinke tilknytningen for aktører som har fått reservert kapasitet.

¹ [Reservere kapasitet til vanlige strømkunder - NVE](#)

Hovedbegrunnelsen for den nye definisjonen er at den utnytter ledig kapasitet i nettet og i tillegg sikrer prioritet for vanlige strømkunder, offentlig virksomhet og mindre næringsvirksomhet. Dette er samfunnsmessig rasjonelt, og oppfylder kravet til saklig grunn innenfor rammene som nevnt ovenfor.

Forholdet til underliggende nettselskaper

RME skriver på sine nettsider at "Det vil være opp til det enkelte nettselskap å fastsette mer detaljerte kriterier for hvilke type tilknytninger nettselskapet ser det hensiktsmessig og holde av kapasitet til."

Statnett er i en særstilling ved at bare et fåtall kunder er direkte tilknyttet vårt nett. Det innebærer at vi må samarbeide med underliggende nett om tilknytning av nye kunder. Kapasitetsbegrensninger for flere nettselskaper kan i noen tilfeller være knyttet til den samme flaskehalsen i regional- og transmisjonsnettet. Det innebærer at nettkundene i ulike nettselskaper konkurrerer/står i kø for å få tilgang til den samme kapasiteten. Etter vårt syn er det viktig at nøytralitetsplikten praktiseres på tvers av nettselskaper.

Som et minimum må underliggende nett forholde seg til Statnett sin grense for vanlig forbruk når nettselskapet skal innhente vurderinger fra Statnett om det er driftsmessig forsvarlig å tilknytte kunden. Dersom et nettselskap har en høyere grense for vanlig forbruk enn Statnett, vil dette medføre at nettselskapets kunder får prioritet foran andre nettselskaper sine kunder. Underliggende nett kan ved behov praktisere en lavere grense enn Statnett.

I dag bruker Statnett betydelige ressurser på å vurdere forsvarligheten av å tilknytte forbruk mellom 1 til 5 MW. I henhold til tilknytningsplikten må nettselskapene avklare med oss om en tilknytning er driftsmessig forsvarlig. I tillegg må underliggende nettselskap rapportere til oss om aktørene oppfyller modenetskriteriene, før de eventuelt kan reservere kapasitet eller få plass i kapasitetskø. Den nye definisjonen effektiviserer dette arbeidet.

Spesielt om Energibegrensningen

Med effektuttak på 5 MW og døgndrift gjennom året, vil energiforbruket per år bli ca 44 GWh. Energigrensen på 20 GWh/år innebærer at virksomheten ikke kan ha maks effektuttak gjennom året. Effektuttaket må begrenses med drøyt 50% for å komme under grensen på 20 GWh. Vår vurdering er at forbruk på 5 MW med høy brukstid typisk ikke faller innenfor de rammer som er gitt for hva som kan anses som vanlig forbruk.

Dersom det er sannsynlig at en virksomhet vil komme over grensen, vil maks effektuttak måtte settes ned tilsvarende. Ved forbruk utover dette, må nettselskapet innhente vurderinger fra Statnett om det er driftsmessig forsvarlig å tilknytte aktøren på vanlig måte. Det er nettselskapet som må vurdere om aktøren vil kunne komme over grensen på 20 GWh/år ut fra hvilken type næringsvirksomhet som skal drives. Statnett vil i samarbeid med underliggende nettselskaper etablere rutiner for å sikre krav til nøytral og ikke-diskriminerende opptreden

Begrensninger knyttet til "driftsmessig forsvarlig" vurdering

Det er fortsatt slik at nye kunder bare kan tilknyttes dersom det er driftsmessig forsvarlig. Siden det er kø for å knytte seg til nettet over store deler av landet, er det behov for å akseptere en noe høyere risiko i driften enn tidligere. Dette er en del av bakgrunnen for å utvide definisjonen av vanlig forbruk. Ved å tilknytte aktører med aktive tilknytningssøknader som faller innenfor den nye definisjon av vanlig forbruk, vil vi øke risikoen i driften av nettet.

Det finnes noen transmisjonsnettstasjoner som er så høyt utnyttet at vi ikke har anledning til å anvende den nye definisjonen av vanlig forbruk umiddelbart.. Dette gjelder per i dag Kolsvik og Stord. Oversikt over stasjoner hvor vi utfra nettmessig begrunnelse må ha en lavere grense for vanlig forbruk vil oppdateres med jevne mellomrom. Vi praktiserer en høy terskel for å sette grensen til 1 MW. I tillegg vil vi prioritere fremdrift i forsterkninger som gjør at det blir mulig å øke grensen og tilknytte ytterligere forbruk.

Utformingen av ny definisjon

RME sin tilbakemelding i tilsynsrapporten var som nevnt at Statnetts definisjon var for omfattende og ikke tilstrekkelig avgrenset. Vi har strammet inn definisjonen samtidig som vi definerer vanlig forbruk på en måte som understøtter formålet om samfunnsmessig rasjonell drift og utvikling av nettet.

I vårt arbeid med å definere vanlig forbruk har vi tatt utgangspunkt i de eksisterende grensene for vanlig forbruk som eksisterer i bransjen og RME ikke har reagert på ifb. tilsyn. Vi forstår det slik at prioritet til vanlig forbruk opp til 1 MW anses som et uproblematisk minimum. Definisjoner på vanlig forbruk opp til 2 MW for enkelte typer forbruk har også slik Statnett forstår det blitt revidert uten merknad². Elvia har offentlig tatt til orde for en flat 5 MW-grense for vanlig forbruk. Samtidig er det naturlig at Statnett som TSO ser andre utfordringer enn regionale aktører, da vi har flere grensesnitt og andre driftsutfordringer enn regionalnettselskapene. Vurderingen av hvor mye forbruk som vil bli tilknyttet umiddelbart, hvilken risiko det gir i driften og hvor mye kapasitet som må reserveres på mellomlang sikt ved ulike definisjoner av vanlig forbruk har blitt tillagt betydelig vekt ved valg av definisjon.

Vi definerer vanlig forbruk som alle tilknytningsforespørsler under 5 MW med en energigrense på under 20 GWh. Energigrensen på 20 GWh er lagt på samme nivå som grensen for lange kraftavtaler for kraftintensiv industri, angitt til 150 GWh over 7 år. Ved å avgrense vanlig forbruk på denne måten, betyr det i praksis at forbruk under 2,2 MW vil få tilknytning, mens forbruk mellom 2,2 og 5 MW vil få tilknytning om forbruket har lav nok brukstid. Vi legger til grunn at forbruket som omfattes av den nye definisjonen totalt sett har betydelig fleksibilitet og mulighet for sammenlagring.

Statnetts vurdering av mengden forbruk som vil få prioritet

Statnett har i dag om lag 270 forskjellige tilknytningssaker mellom 1 MW og 5 MW. 150 av disse har vi mottatt 2023. Til sammen utgjør sakene om lag 600 MW forbruk – og er dermed en liten andel av de om lag 8500 MW som er reservert kapasitet og henvendelser i kø. Utover dette har Statnett om lag 17 000 MW tilknytningshenvendelser om forbruksøkninger som ikke har reservasjon i dag. Forutsatt en grense på 5 MW m/ energigrense og den nåværende listen over transmisjonsnettstasjoner som er høyt utnyttet, vil en stor andel av de 270 tilknytningssakene ikke ha behov for avklaring fra Statnett, men bare forholde seg til regionalnettselskapet for nettilknytning.

En ny definisjon av vanlig forbruk vil slå forskjellig ulike steder i landet. Elvia hevder at selv med en definisjon på vanlig forbruk = <5MW, vil vanlig forbruk ha en flat utvikling de neste 10 årene. Energieffektivisering av bygningsmassen i området vil medføre at, forbruket skal ned over tid i området. Noe av denne effekten oppveies av økningen i eksempelvis antallet ladestasjoner for

² [Glitres](#) definisjon inneholder slik Statnett forstår det visse typer forbruk opp til 2 MW, herunder ladeinfrastruktur, offentlig virksomhet og næringsvirksomhet.

elbiler, mengden ny mindre næringsvirksomhet o.l. Det er likevel ikke gitt at denne utviklingen vil være lik i andre deler av landet. Det kan etter vårt syn påregnes at ny definisjon vil ha større betydning for effektuttaket i mindre befolkningstette strøk.

Over tid kan vi regne med at forbrukskunder vil tilpasse forbruket til fastsatte grenser, særlig dersom man definerer forbruk under en ny størrelse som vanlig forbruk. Dette kan komme til uttrykk både gjennom reelle reduksjoner i etterspurt effekt, men også gjennom eksempelvis kreative tilknytningshenvendelser, undervurdering av egen brukstid og kunstige juridiske konstruksjoner av flere bedrifter som i praksis er samme virksomhet.

Oppsummering

Statnett vurderer at det er saklig grunn for å prioritere forbruk mindre enn 5 MW og med en energigrense på under 20GWh/år. Dette forbruket vil i hovedsak være knyttet til boliger, fritidsboliger, offentlig virksomhet og næringskunder med begrenset effektuttak.

I regjeringens handlingsplan for raskere nettutbygging og bedre utnyttelse av nettet varsles det at regjeringen vil gi nærmere føringer om hvilke typer forbruk som skal holdes utenfor tilknytningskøene. Det er ikke vår hensikt at vår definisjon skal forskuttere dette arbeidet. Tvert imot ser vi frem til en enhetlig regulering av hvordan ledig nettkapasitet skal fordeles. Spesielt er det behov for å vurdere hvorvidt offentlig besluttet og finansiert infrastruktur med behov over 5 MW skal prioriteres. Dette gjelder for eksempel sykehus og veiprosjekter.

Med vennlig hilsen

Gunnar G. Løvås

Konserndirektør, Kraftsystem og marked

Kopi:

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) - Avd. Reguleringsmyndigheten for energi - RME		Postboks 5091	0301 OSLO